

Salvador Reguant i Serra

(24.12.1928 - 23.2.2016)

Va néixer a Súria el 24 de desembre de l'any 1928, a les darreries de la dictadura del General Primo de Rivera.

Va ser ordenat sacerdot a Ripoll el 1953. Els seus primers anys de sacerdoci coincideixen amb la seva formació universitària com a geòleg a la Universitat de Barcelona. Precisament, derivat d'aquesta activitat universitària, el trobem els anys seixanta com a consiliari diocesà de la JEC, moviment cristià d'estudiants, en especial de la joventut universitària. I com tota activitat o feina que li va tocar fer, la va fer tan bé que a redós d'aquesta activitat, es creà un grup de gent, la Colla de les Llosses, que es reunien, fins fa poc, cada primer diumenge de mes a les Llosses per tal d'escoltar-li el sermó a la missa. Després, debatre temes de fe i d'actualitat de l'Església. Ho feia mostrant, com constaten ells mateixos, un cert to crític amb les jerarquies eclesiàstiques, sobretot per la seva manca d'atenció i sintonia amb el jovent. És evident que tenia raó i només cal anar els diumenges a missa per a constatar-ho!

El 1963, escriu *Introducción a la teología*, prologada pel Dr. Jubany, que va merèixer una atenta recensió a la seriosa revista *La Ciencia Tomista*, editada pels dominics de Salamanca.

Els anys setanta comencen les seves aportacions a la revista *Qüestions de Vida Cristiana*, que, com analitzava el pare evangelista Vilanova, són importants en tres camps: l'eclesial; el de l'orientació científica, amb títols com «Entorn al futur immediat de la humanitat» i «Trobament i col·lisió de cultures» (1990), i el dels articles fronterers, com «Pràctica científica i actitud cristiana», «El contenciós entre ciència i Església», «L'explicació "científica" del món: interrogants per a la teologia».

Des de mitjan anys noranta, aprofitant les tecnologies de la informació més actuals, va trametre per correu electrònic els comentaris i glosses setmanals als evangelis, a més de 225 destinataris, que llegíem sota l'epígraf de «Lletra menuda». En va enviar més de 700.

Si bé com a capellà hom podria esgrimir que no havia tingut mai responsabilitat d'una parròquia, quin és el capellà d'ara que té més de 225 fidels lectors cada cap de setmana del seu comentari de l'evangeli?, que dit de pas, tenen un nivell que ha fet que l'Abadia de Montserrat els vagi publicant periòdicament en paper, en tres llibres i n'hi ha dos més en preparació...

Inicialment, ell va a la universitat disposat a fer la carrera de matemàtiques, d'exactes. Però, immediatament, des del bisbat li diuen que el que els urgeix més és un professor de ciències per a impartir les ciències naturals. S'esdevé que és la promoció en què se separen les carreres de biologia i de geologia. Resultat final, Reguant va formar part de la primera promoció de llicenciats en geologia formats a Catalunya.

Curiosament, es troba a Barcelona que la geologia moderna a Catalunya va ser cosa de canonges i capellans que formen la coneguda escola del Seminari de Barcelona, (Almera, Bataller, Via) i ell és el primer que s'acosta a la geologia des del Seminari de Vic.

Acabada la llicenciatura passa a donar les classes de ciències al Seminari, al col·legi Sant Miquel, a l'Escorial i al Pare Coll de Vic. Tres alumnes distingides d'aquells anys, Pilarín Bayés, Montserrat Balcells i Montserrat Roure, recorden Reguant per una sèrie de raons, que ens ajudaran a definir-lo com a professor de secundària en una escola de noies a finals dels anys cinquanta i a principis dels seixanta:

«Va ser el primer professor que ens va tractar com adults [...]; va ser el primer que ens va ensenyar que allò que podíem aprendre no es trobava únicament en un llibre de text, portant a classe revistes “americanes” de divulgació científica (amb anuncis sobre els quals el Dr. Reguant es veia amb l'obligació de vetllar perquè no se'ns encomanés la frivolitat que emanaven), o donant conferències sobre temes que considerava interessants per a la nostra formació [...]. Amb ell vàrem aprendre què era sortir al camp i adonar-nos que les coses que estudiàvem existien de veritat: les falles, els plegaments, els nummulits [...]. L'ajut del Dr. Reguant no es va limitar a l'època d'estudiants [...], ens va mostrar el món de la recerca i, gràcies a les seves coneixences, vàrem tenir la possibilitat d'anar a treballar a París.»

Recordar aquestes paraules em fa veure que la seva feina era una recuperació pràctica de l'esperit pedagògic de l'Institut Escola de l'època republicana en plena foscor franquista.

La Dra. Carmina Virgili li dirigeix la tesi doctoral, que es basa en la cartografia detallada de les formacions rocoses que constitueixen la plana de Vic, on ell treballa i resideix. La gran quantitat d'hores de docència que imparteix no són un impediment per a trobar temps per a fer el mapa geològic detallat de la plana de Vic, aplicant el mètode innovador de l'anàlisi seqüencial a una sèrie de més de 30 perfils estratigràfics. Va titular la tesi doctoral «Estratigrafia de l'Eocè marí de la plana de Vic».

Poc després, el 1969, entra com a professor de la Universitat de Barcelona on arribarà a ser catedràtic. No cal dir que encomana aquesta fal·lera pel coneixement geològic i Vic viu una època d'esplendor cultural geològic que fa que fins i tot el primer llibre que edita l'editorial Eumo, el 1979, sigui una guia sobre la *Geologia d'Osona*, feta per col·laboradors seus i prologada per ell mateix.

L'aprofundiment en l'estudi dels fòssils del terciari que l'han ajudat a definir l'edat dels estrats de la plana de Vic, el contacte amb grans paleontòlegs com el professor Crusafont, fundador i primer director del Museu Paleontològic de Sabadell, el fan interessar-se per un grup de fòssils dels qual se'n tenia molt poca informació: els briozous, sobre els quals acaba sent un especialista mundial i rebent consultes d'arreu, després d'haver presentat els seus resultats a una gran quantitat de congressos internacionals.

L'aprofundiment en el món de l'estratigrafia i la geologia històrica fa que entri en les discussions teòriques a escala internacional sobre el tema, que sigui membre de la representació espanyola a la International Union of Geological Sciences (IUGS), i que ocupés els càrrecs de secretari i president del comitè espanyol del Programa internacional de correlació geològica.

Però Salvador Reguant no es conforma a tenir dues feines, amb una dedicació a cadascuna que per a molts ja ens omple, també va fer una tasca de gestió i assessorament. Ja com a professor en el Seminari de Vic s'implica en la proposta de modificar el pla d'estudis oficial, amb una visió més oberta a la modernitat. Sempre sense imposar el seu punt de vista, segons ens comentava Ricard Torrents a Manresa, el 2005, a propòsit de ser-li atorgat el Premi Bages de Cultura.

Però és a la Universitat de Barcelona on s'intensifica la seva tasca social. Això el portarà a ser el degà, de consens, de la Facultat de Geologia en els moments més tensos de la Transició, en què es trenca amb les estructures decimonòniques i els professors no numeraris i els estudiants tenen vot en l'elecció del degà.

I, més endavant, quan s'apliquen els Estatuts del 1985 de la Universitat de Barcelona, assumeix la presidència de la Divisió III, de ciències experimentals i matemàtiques. Un model nou, d'entrada difícil d'aplicar, que el bon *savoir faire* d'en Salvador va ajudar a suavitzar, cosa que sempre reconeix el mateix Bricall, que li acostumava a demanar assessorament fins i tot quan va deixar el càrrec, després del mandat reglamentari.

No vull deixar de ressaltar el paper decisiu que va tenir Salvador Reguant en la gènesi de la Universitat de Vic. Des de la Universitat de Barcelona, va assessorar i col·laborar amb Ricard Torrents i va posar a disposició la seva situació de catedràtic de la UB per a dirigir els primers estudis universitaris de mestres d'Osona; va ser el representant de la Universitat de Barcelona a Vic; va facilitar la inscripció dels ensenyaments de traducció

i interpretació a la UB, i així també va col·laborar perquè l'any 1997 els estudis universitaris de Vic, amb titulacions de grau superior, esdevinguessin Universitat de Vic.

El 1997, les universitats de Vic i Barcelona, l'Ajuntament de Vic i el Patronat d'Estudis Osonencs van voler-lo homenatjar. I van oferir-li el llibre *Homenatge al Dr. Salvador Reguant i Serra, per la seva trajectòria professional i social*, en el marc d'una reunió del Programa internacional de correlació geològica 393 «Neritic Events at the Middle-Upper Eocene» de la IUGS-UNESCO, organitzat per la Facultat de Geologia de la UB.

Com a assessor del conseller de Cultura, Joan Guitart, va organitzar unes trobades anuals de científics i humanistes, en les quals es debatien temes d'actualitat, i que es van celebrar del 1991 al 1993, al palau Maricel de Sitges. Alguns dels temes tractats van ser: ordre i caos, ment i matèria, temps, origen del llenguatge, home i canvis globals a la biosfera, i matemàtiques i cultura.

Com a membre de l'Institut d'Estudis Catalans, va dur a terme nombroses activitats lligades a la catalanística: l'edició en català, junt amb el Dr. Riba, de la *Taula dels temps geològics*; la presidència de la Institució Catalana d'Història Natural, de la qual després seria delegat; mentor i director de la revista *Contributions to Science*, que es basa en el principi «perquè arreu coneguim la ciència i la cultura catalanes cal que els hi fem arribar en anglès!». També va ser acadèmic de la Reial Acadèmia de les Ciències i les Arts de Barcelona.

Em deixo moltes coses al tinter, però em quedo més tranquil si puc qualificar al Dr. Reguant com un exemple contemporani d'home del Renaixement. La seva pluridisciplinarietat teològica i geològica m'ha dut al cap, i m'ha fet treure de la prestatgeria, un antic llibre d'un gran alpinista francès, Gaston Rebuffat, que s'intitula *Entre terre et ciel*. El seu lloc. L'alpinista ha d'escalar i quan arriba a dalt ho té difícil. En Salvador hi va arribar, amb molt d'esforç i, des del cim, s'ho podia mirar recolzant-se en una base molt sòlida. Ara des de més amunt.

Text llegit pel senyor David Serrat i Congost en el Ple del dia 14 de març de 2016